

PÅ TIDE MED ET DIGITALT TAKTSKIFTE

RAPPORT CAPGEMINI

INNLEDNING

Teknologi og digitalisering er avgjørende for å sikre Norges konkurransekraft og overgangen til fornybarsamfunnet.

Jens Middborg,
Administrerende direktør

De siste årene har bevisstheten om dette heldigvis økt blant norske ledere, og pandemien har bidratt til at folk i alle aldre har fått et nytt og nærmere forhold til digitale verktøy. Mange nye gründerbedrifter baserer nå hele sin forretningsmodell på digitale plattformer, og flere offentlige tjenester har blitt lettere tilgjengelige ved hjelp av ny teknologi.

Likevel er vi bekymret for at digitaliseringen går for sakte i både privat og offentlig sektor. Capgeminis erfaring er at Norge, til tross for tidlig utbredelse av både internett og teknologiske produkter, henger etter våre naboland. En oljesmurt norsk økonomi kan ha bidratt til at mange virksomheter ikke har blitt tvunget til å automatisere produksjon og arbeidsprosesser, eller til å ta i bruk teknologiske løsninger for innsamling, bruk og deling av data for å oppnå energieffektivisering eller bedre kundeopplevelser.

Capgemini gjennomfører jevnlig undersøkelser for å skaffe innsikt som vi deler med både kunder og andre interessenter. Høsten 2021 spurte vi norske næringslivsledere om deres syn på sentrale spørsmål knyttet til teknologi og digitalisering. Noen av svarene bekrefter at vi er på rett vei, mens andre

gir grunn til bekymring. Et av de mest positive funnene er at et stort flertall av ledere vil investere i digital kompetanse blant egne medarbeidere. Det er klokt av flere årsaker. Vår undersøkelse viser nemlig at halvparten av lederne mener at deres bedrift ikke har tilstrekkelig digital kompetanse til å omstille og skape nye vekstmuligheter.

Ny teknologi gjør det mulig å samle inn og lagre store mengder data. Men det er først når man kan fatte bedre beslutninger og drive automatisering, basert på data, at data skaper verdier. Det betyr at det ikke er tilstrekkelig å ha store mengder med omfattende datasett. De må kobles, bearbeides, kvalitetssikres, tilgjengeliggjøres og deles, for å gi verdi. I vår undersøkelse mener nærmere halvparten at bruk og deling av data vil bli viktig for egen bedrifts konkurransekraft fremover. Dessverre mener kun 16 prosent av lederne at bedrifter i deres næring er flinke til å dele data med andre aktører.

Norske myndigheter har sakte, men sikkert innsett at data kan lagres trygt i skyen, og skytjenester blir tatt i bruk av stadig flere virksomheter. Men utbredelsen er fremdeles beskjeden; utviklingen går for trått. Undersøkelsen vår avdekker at mange ledere fremdeles tror det er sikrere å lagre data på en server «i kjelleren» enn i skyen.

Migrering til skyløsninger innebærer at data kan overføres til datasentre utviklet basert på utstyr og driftsmodeller som sikrer effektiv bruk av energi og lavest mulig utslipp. Datalagring gjennom skytjenester gjør det mulig å redusere 1 milliard tonn CO2-utslipp innen 2024, ifølge en 2021-rapport fra International Data Center (IDC).

Norges klimaambisjoner, myndighetskrav og EU-taksonomien kan kanskje få fortgang på utviklingen; vi greier ikke å realisere det grønne skiftet uten bruk av teknologi. Men det er ingen tvil om at nøkkelen ligger i å styrke den digitale kompetansen i norsk næringsliv – både hos ansatte og ledere.

Det er liten tvil om at norsk nærings- og samfunnsliv fremtidige konkurransekraft er bygget på en dataplattform og en digital grunnmur. Derfor er det avgjørende at vi får til et felles taktskifte både for å bedre kunnskap og sikre tilgang til digitalt talent. Vi ser frem til å diskutere våre funn, og å være en konstruktiv partner i arbeidet med å realisere våre felles ambisjoner.

KORT OM UNDERSØKELSEN

Scentio Research har gjennomført undersøkelsen for konsultantselskapet Capgemini. Undersøkelsen omfatter svar fra 600 ledere i privat sektor og ble tatt opp høsten 2021.

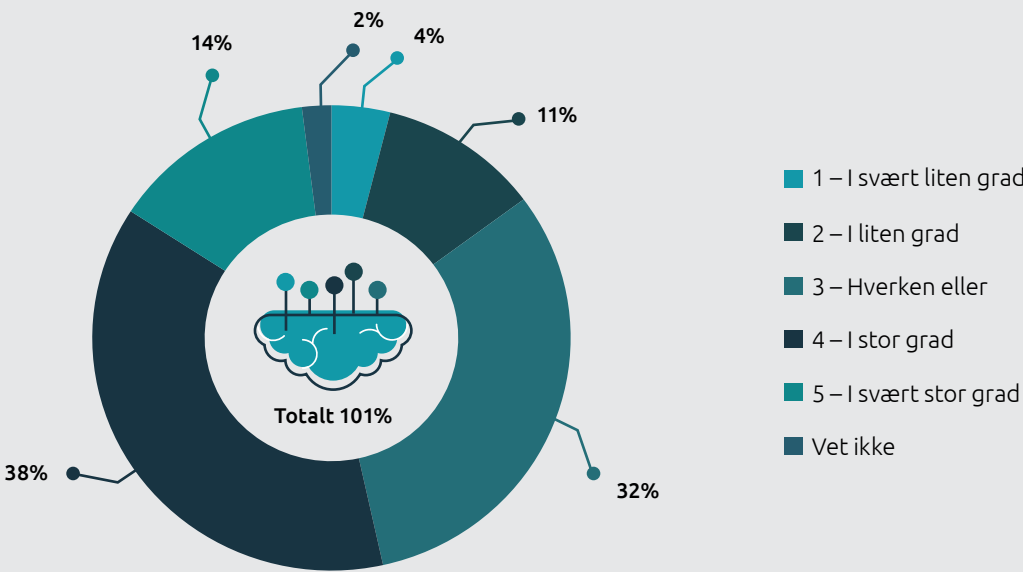
NORSKE BEDRIFTER MANGLER DIGITAL KOMPETANSE

Fremtidig velferd og konkurransekraft er avhengig av digital kompetanse i alle deler av arbeidslivet og fordrer høy digital modenhet blant ledere og arbeidstakere. Capgeminis undersøkelse viser imidlertid at nesten halvparten av norske ledere mener at deres bedrift mangler tilstrekkelig og relevant digital kompetanse til å omstille og skape nye vekstmuligheter.

På spørsmål om i hvilken grad bedriften har tilstrekkelig og relevant digital kompetanse for å sikre konkurransekraft og vekst de neste fem årene, svarer kun halvparten (52%) at de i stor grad eller svært stor grad har dette.

SPØRSMÅL

I hvilken grad har din bedrift tilstrekkelig og relevant digital kompetanse for å sikre konkurransekraft og vekst de neste fem årene?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

Digital kompetanse handler om at ledelse og medarbeidere i en virksomhet har en felles, grunnleggende forståelse for hvordan nye teknologier som automatisering, dataanalyse og kunstig intelligens kan bidra til å utvikle og styrke virksomheten og nå virksomhetens mål.

Selv om undersøkelsen viser at det er like mange ledere som mener at bedriften har riktig kompetanse, som de som mener

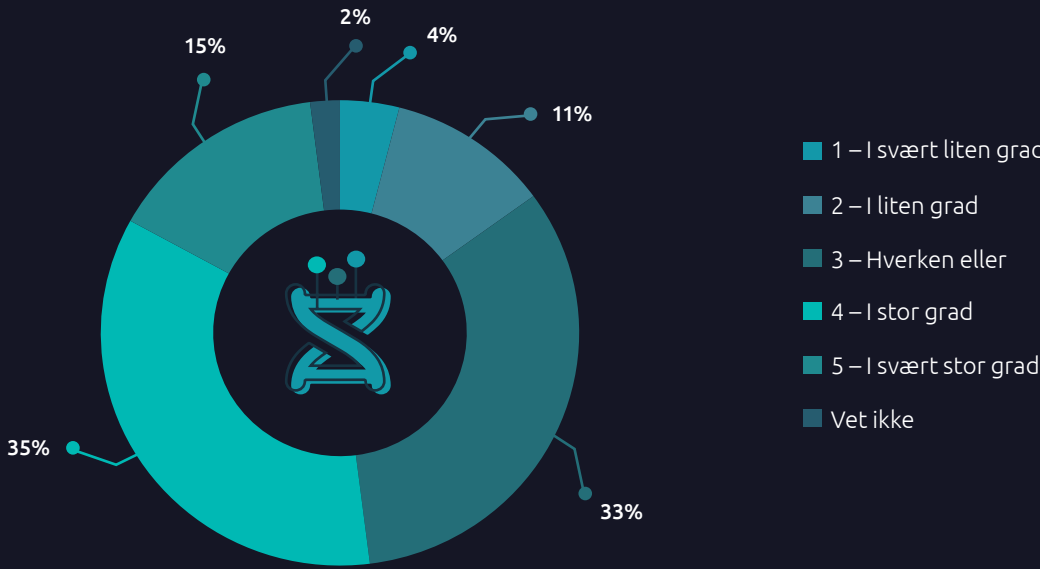
at bedriften ikke har det, vekker tallene bekymring. De viser at ikke alle bedrifter vil overleve den digitale transformasjonen, når den digitale utviklingen slår inn og forandrer mange bedrifters rammebetingelser. De som vil overleve bør sikre seg rett kompetanse og endre strategi nå, framfor å vente og bli tvunget til å tilpasse seg senere.

BEHOV FOR LEDERE MED DIGITALT DNA

Kun halvparten av respondentene i undersøkelsen mener at toppledelsen i bedriften har tilstrekkelig digital kompetanse for å sikre konkurransekraft og vekst de neste fem årene.

SPØRSMÅL

I hvilken grad mener du at toppledelsen i din bedrift har tilstrekkelig digital kompetanse for å sikre konkurransekraft og vekst de neste 5 årene?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

Konsekvensen av dette kan i verste fall bli at Norge ikke klarer å bygge opp ny konkurransekraft. Dersom vi skal sikre en datadrevet omstilling av næringslivet og imøtekomme digitaliseringsbehovet i offentlig sektor, må det tilrettelegges for at dagens ledere får tilstrekkelig og

relevant digital kompetanse. Det holder ikke å bare rekruttere enda flere utviklere – alle ledere må ha et digitalt DNA, og digital forbedring bør stå høyt på agendaen i styrerom og lederkontorer.

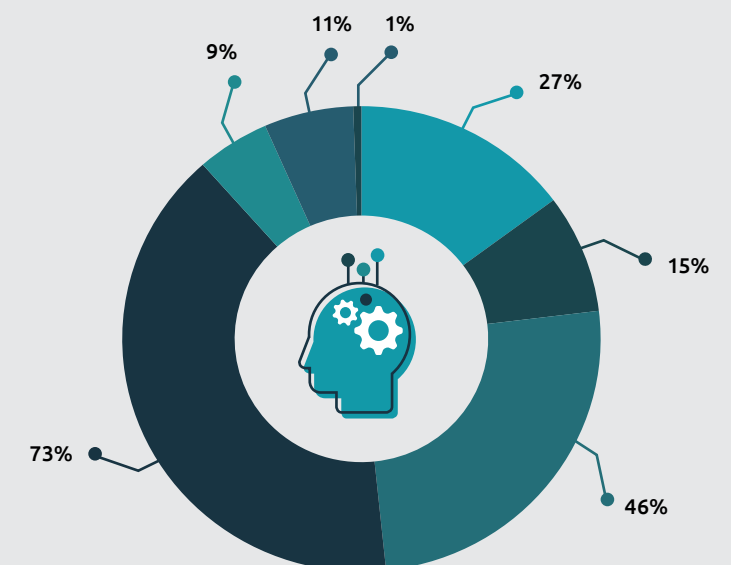

BEDRIFTENE ØNSKER Å TA GREP

Tre av fire ledere planlegger å øke kompetansen blant egne ansatte, mens halvparten oppgir at de kommer til å kjøpe tjenester av konsulenter. Kun 1 av 3 vil satse på å rekruttere nye ansatte.

SPØRSMÅL

Hvilken aktivitet planlegger din bedrift å gjennomføre for å øke digital kompetanse i virksomheten fremover? (flere svaralternativer mulig)

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

- Rekruttere nye ansatte
- Kjøpe virksomhet
- Leie konsulenter
- Heve kompetansen blant eksisterende ansatte
- Annet
- Ingen av disse er relevante
- Vet ikke

Undersøkelsen viser at bedriftene ønsker å ta grep for å øke kompetansen i bedriften. Dette kan redusere risikoen som det regjeringsoppnevnte Digital 21-utvalget pekte på i sin rapport, nemlig at bedrifter utelukkende prioriterer rekruttering av nye medarbeidere for å styrke den digitale kompetansen. Satses det ikke på videreutvikling av nåværende medarbeiderne, kan en av konsekvensene bli at en hel generasjon arbeidstakere blir irrelevante på arbeidsmarkedet på grunn av manglende kompetanse.

I en stadig mer omskiftelig verden blir evnen til å fortsette å lære stadig viktigere hos de ansatte. Samtidig må bedriftene ha mål og systemer for at ansatte og ledere kan få hjelp til å holde seg oppdatert på den digitale utviklingen.

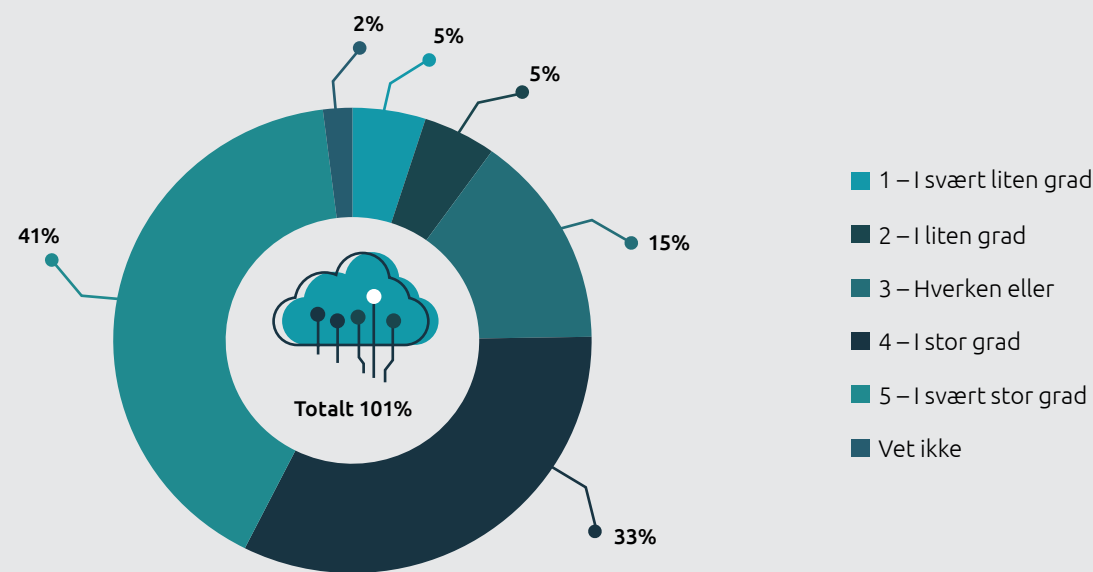
FORTSATT SKEPSIS TIL SKYTJENESTER

Et stort flertall av norske næringslivsledere mener skytjenester er viktige for bedriftens konkurransekraft, men mange ledere er fremdeles usikre på hvorvidt løsningene er trygge nok.

Tre av fire ledere, i undersøkelsen mener at skyløsninger er viktige eller svært viktige for effektivisering og forretningsutvikling.

SPØRSMÅL

I hvilken grad mener du at skyløsninger er viktig for effektivisering og/eller forretningsutvikling?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

Dagens IT-baserte tjenester og digitale forretningsprosesser stiller andre krav til IT-infrastruktur enn tidligere. IT-infrastruktur handler om mye mer enn klientdrift og print. Skytjenester har derfor blitt en av de store driverne innenfor digitalisering, og det er stadig flere virksomheter som benytter seg av alt fra skybasert lagring til sikkerhetsløsninger i skyen.

Det kan være flere årsaker til at skytjenester er viktige for effektivisering og forretningsutvikling. Skytjenester krever ikke lokal infrastruktur, sikrer raskere implementering av nye IT-verktøy, og gjør at bedriften kan jobbe smartere.

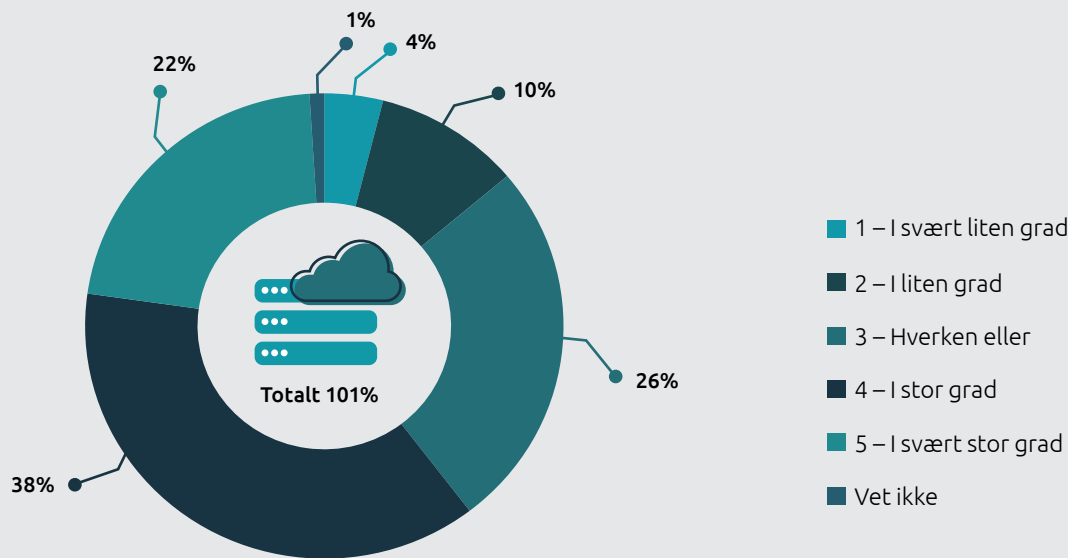
Med skytjenester har bedriften nærmest ubegrenset kapasitet for databehandling- og lagring. Bedriften kan skalere opp eller ned alt etter hva det er behov for, nettopp fordi ressursene allokteres når det er bruk for dem. På denne måten slipper bedriften å betale for mer kapasitet enn den trenger, samtidig som man ikke behøver å bekymre seg for å «gå tom for kapasitet». Skytjenester muliggjør raskere etablering av IT-infrastruktur, slik som plattformer, nettverk og applikasjoner via en ekstern partner. I tillegg får alle medarbeidere tilgang til arbeidsverktøy, tjenester og dokumenter, uansett hvor de befinner seg.

TILLITT FORDRER NOK KUNNSKAP

Over halvparten av respondentene mener at det er tryggere å lagre bedriftens data på interne eller eksterne servere, mens 39 prosent anser lagring av data i skyen – det vil si på profesjonelle datasentre – som det tryggeste alternativet.

SPØRSMÅL

I hvilken grad er du trygg på at lagring av data i skyløsninger er helt sikkert?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

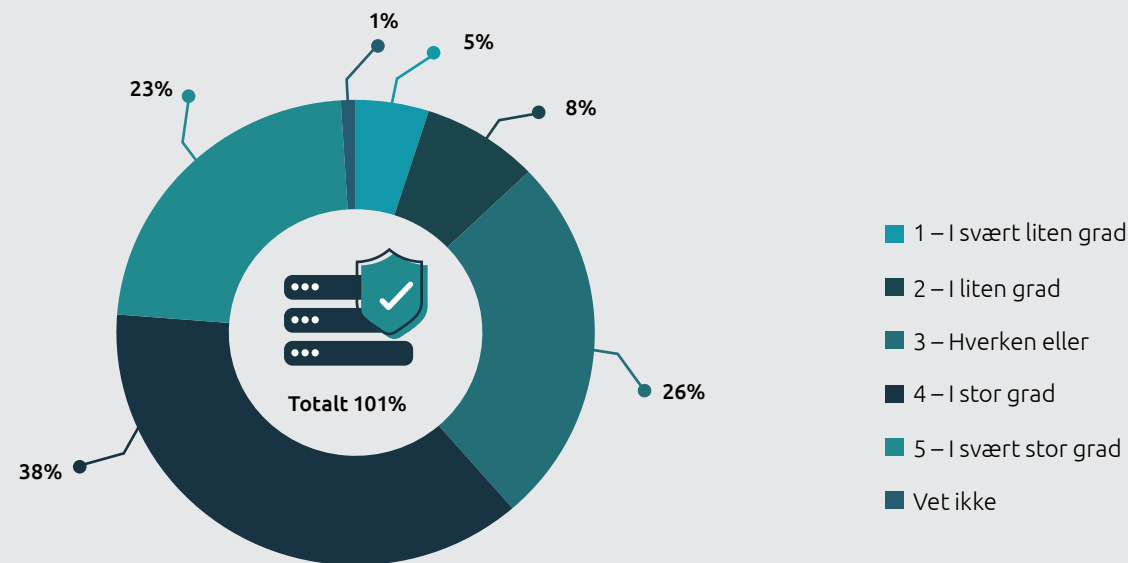
Selv om fordelene ved å ta i bruk skytjenester er mange, er det fortsatt ledere som vegrer seg. Større datasentre har oftest omfattende sikringstiltak og sikkerhetsrutiner med strenge restriksjoner på hvem som får komme inn i anlegget. I tillegg skiftes maskinvare ut og programvare oppgraderes regelmessig, samtidig som leverandøren tilbyr sikkerhetskopiering og lagring av data på flere steder – samt

automatisk overføring til ny lokasjon dersom noe skulle gå galt på den primære lokasjonen.

Seks av ti ledere svarer at de mener bedriften har for lite kunnskap om skytjenester og hvordan de kan utnyttes. I tillegg svarer halvparten av respondentene at bedriften de jobber i trenger ekstern konsulenthjelp til å velge, implementere og anvende skytjenester.

SPØRSMÅL

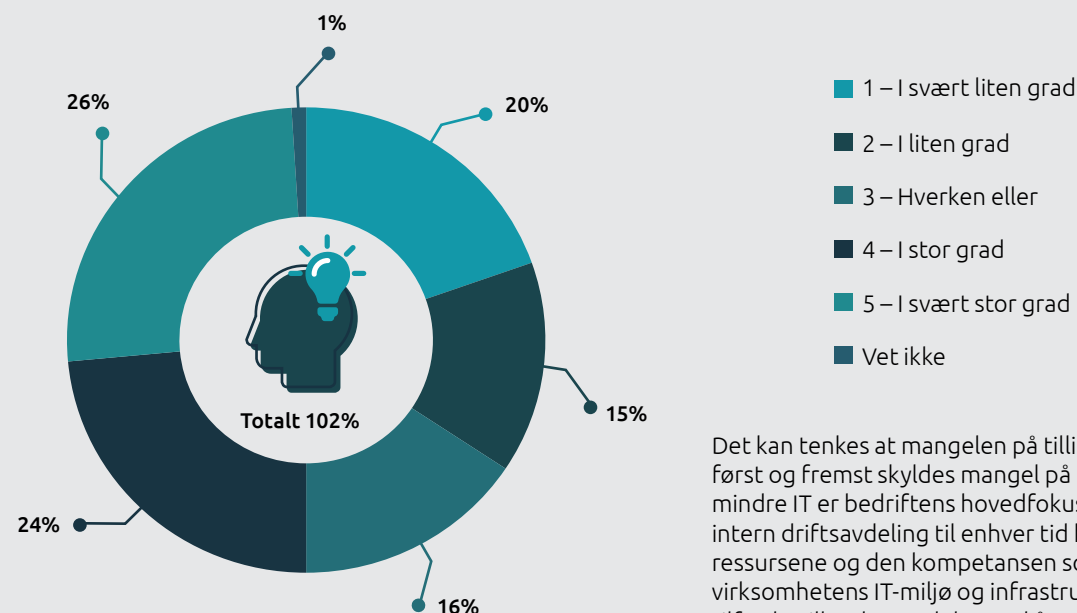
I hvilken grad har bedriften eller ledelsen kunnskap om skyløsninger og dens funksjoner?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

SPØRSMÅL

I hvilken grad mener du at bedriften trenger ekstern konsulenthjelp for å velge, implementere og anvende skyløsninger på best mulig måte?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

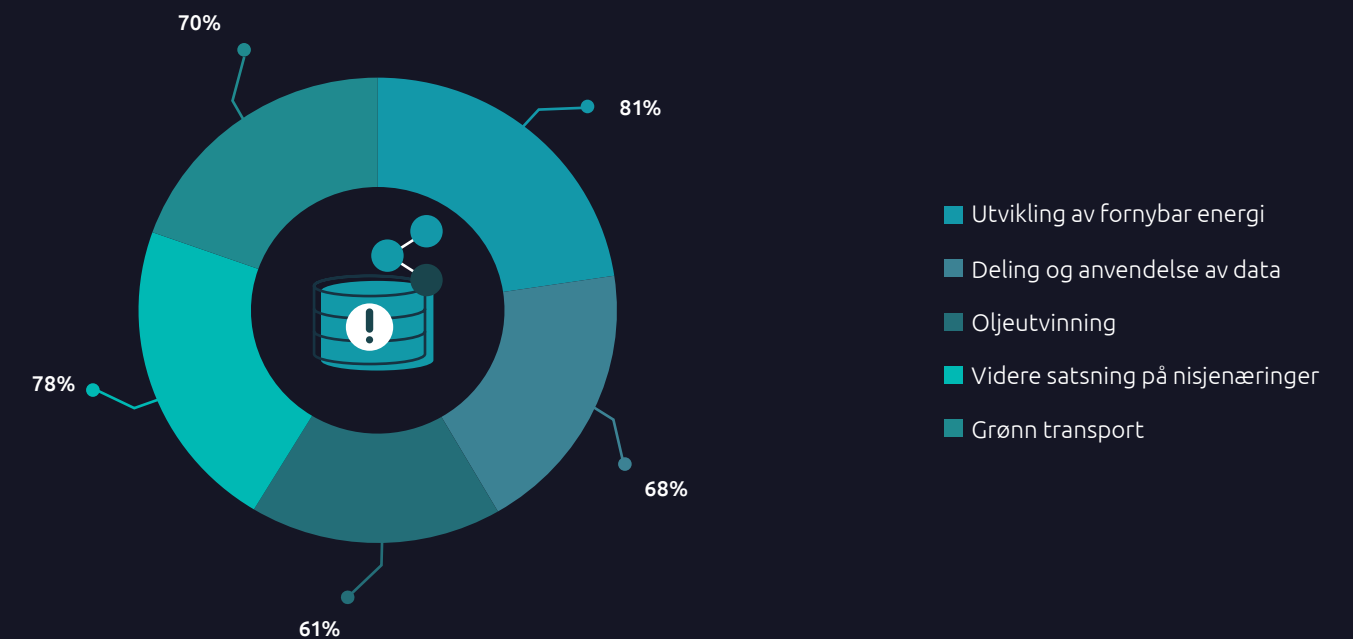
Det kan tenkes at mangelen på tillit til skyløsninger først og fremst skyldes mangel på kunnskap. Med mindre IT er bedriftens hovedfokus, vil ikke en intern driftsavdeling til enhver tid ha tilgang på de ressursene og den kompetansen som kreves for at virksomhetens IT-miljø og infrastruktur skal fungere tilfredsstillende. Fordelen ved å sette ut jobben til en ekstern IT-leverandør er at bedriften får tilgang til spesifikk og oppdatert ekspertise.

DELING OG ANVENDELSE AV DATA ER VIKTIG, MEN VANSKELIG

Hva er viktigst for Norges fremtidige konkurransekraft? 68 prosent av lederne i undersøkelsen mener blant annet at deling og anvendelse av data er viktig. I tillegg mener nærmere halvparten at bruk og deling av data vil bli viktig for bedriftens konkurransekraft fremover.

SPØRSMÅL

Hvor viktig er følgende for Norges fremtidige konkurransekraft?

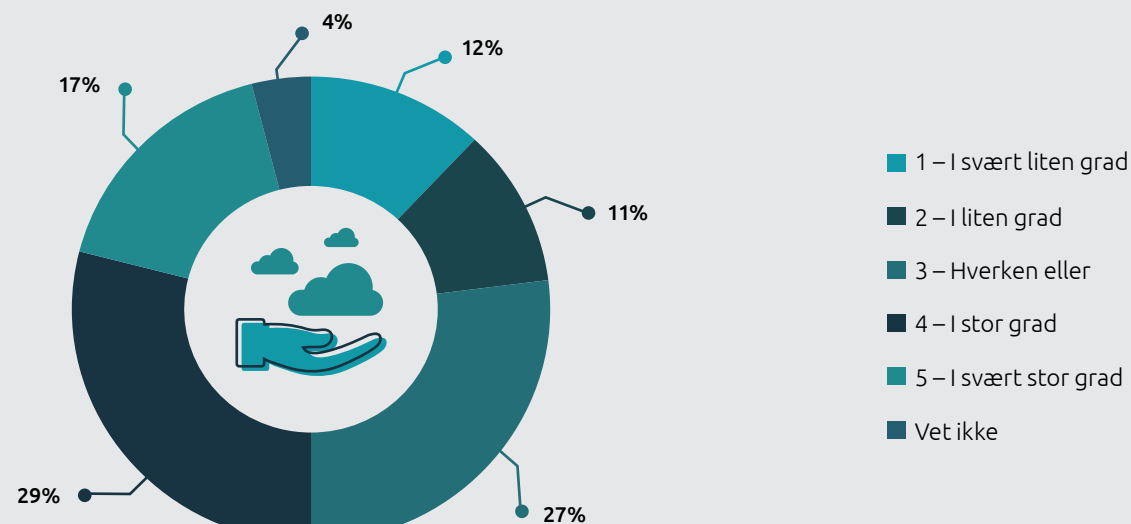

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

På spørsmål om i hvilken grad bruk og deling av data er viktig for bedriftens konkurransekraft de neste årene svarer 46 prosent av lederne at bruk og deling av data blir viktig.

SPØRSMÅL

I hvilken grad er bruk og deling av data viktig for din bedrifts konkurransekraft de neste årene?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

En stadig større del av livene våre foregår på internett. Samtidig fører digital utvikling til at kostnaden ved å samle inn, lagre og prosessere data stadig reduseres. Resultatet er at det skapes et enormt datavolum i et økende tempo. Ved å bruke data som grunnlag for beslutninger, kan man skape verdier gjennom forbedring og fornying av allerede eksisterende forretningsmodeller, og gi opphav til nye.

Noen ganger er verdien av data større for samfunnet enn for den som kontrollerer dataene. Åpen bruk av data kan

føre til alternative anvendelser som kan gi betydelig større samfunnsnytte enn om dataen holdes lukket hos den opprinnelige eieren.

Økt deling av data innad i næringslivet kan bidra til at flere aktører får tilgang til et tilstrekkelig volum av kvalitetsdata til å drive fram datadrevet innovasjon. Det gjelder særlig små og mellomstore bedrifter og oppstartsselskaper som ikke selv genererer store mengder data fra egen virksomhet.

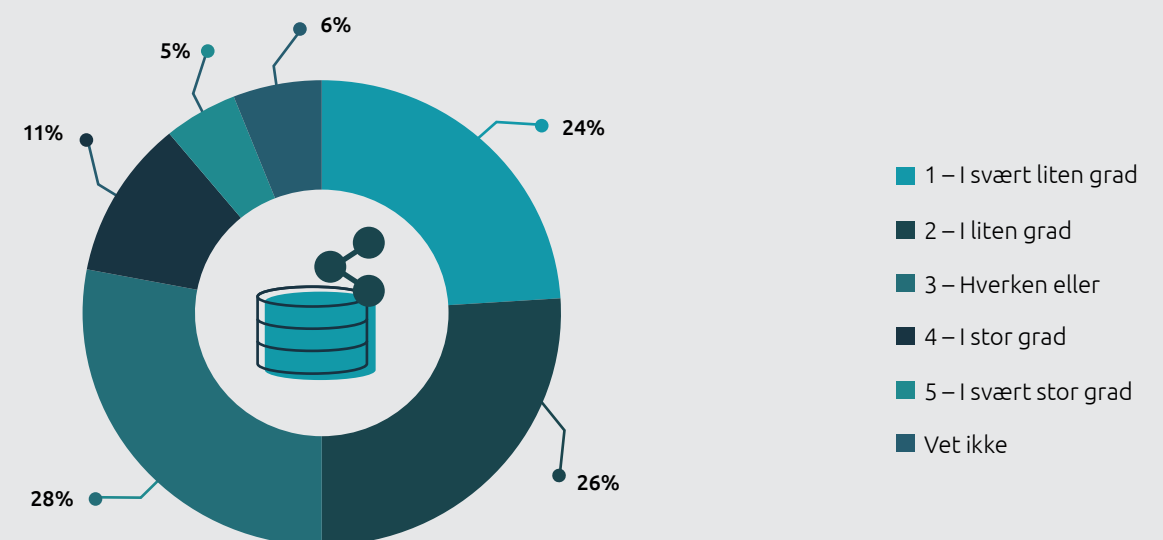

DELER IKKE NOK

I undersøkelsen svarer kun 16 prosent av lederne at de opplever at bedrifter i deres bransje i stor eller svært stor grad er flinke til å dele data med andre aktører i bransjen.

SPØRSMÅL

I hvilken grad er virksomheter i din næring/bransje flinke til å dele data på tvers av næringen?

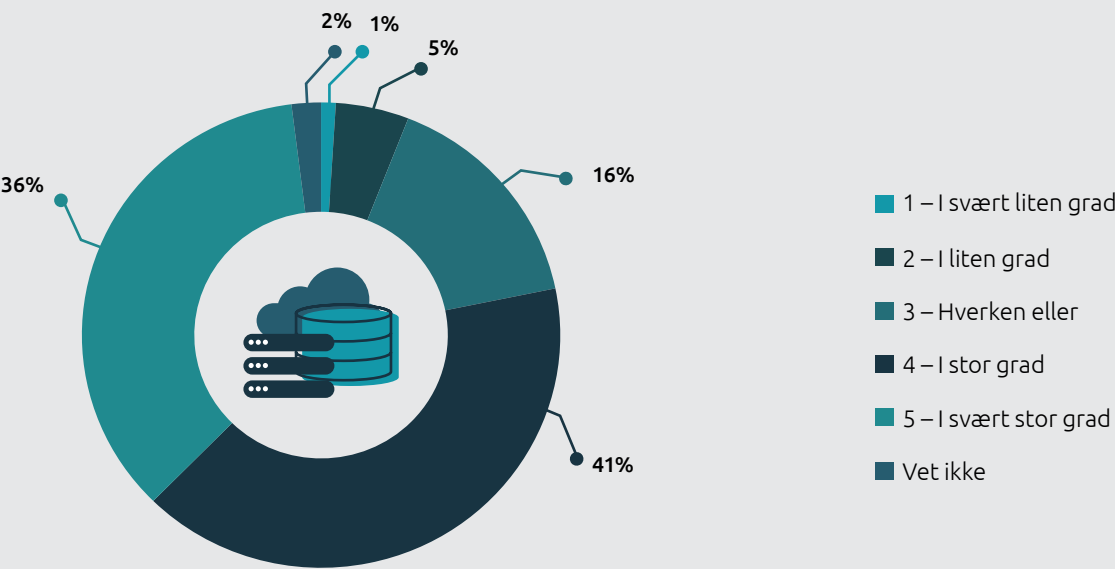
Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

Framveksten av dataøkonomien forventes å bli en viktig driver for økonomisk vekst. Bedre utnyttelse av data er viktig dersom Norge skal lykkes i overgangen til et mer bærekraftig samfunn og en grønnere økonomi. Men dette krever samtidig en vesentlig økt deling av data i næringslivet og mellom offentlig og privat sektor.

I undersøkelsen mener så mange som 3 av 4 at de har god oversikt over egne data og verdien av disse. Men likevel sier 40 prosent at de er usikre på hvorvidt bedriften utnytter dataene og potensialet som ligger i bruk av egne data.

SPØRSMÅL

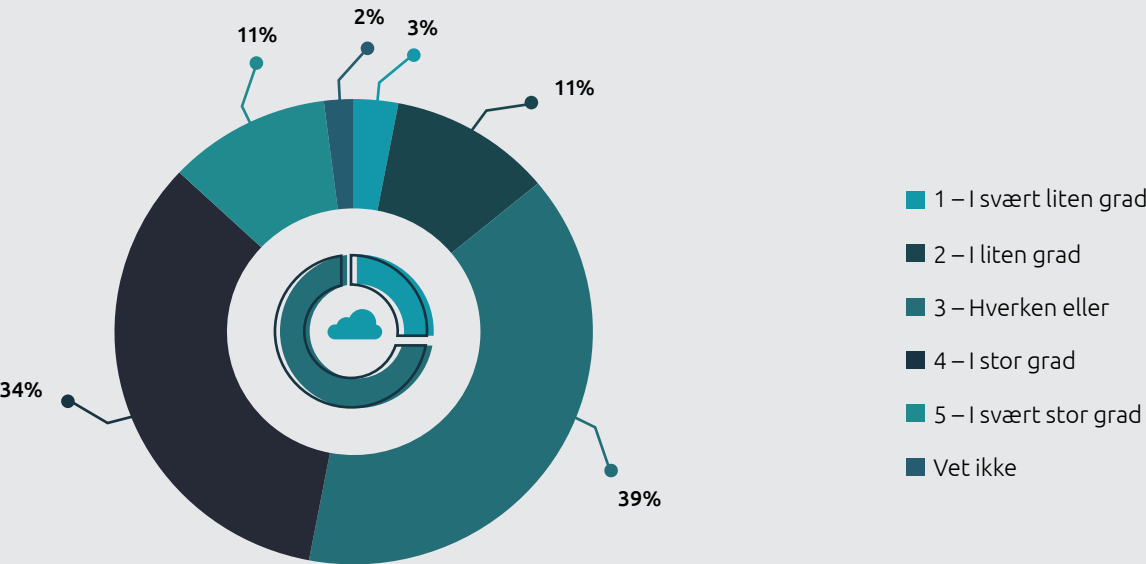
I hvilken grad har dere oversikt over egne data og verdien av disse?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

SPØRSMÅL

I hvilken grad føler du at din bedrift utnytter dataene deres og potensialet som ligger i bruk av egne data?

Tallene er rundet opp til nærmeste hele tall.

En av grunnene til at bedrifter ikke deler egne data utenfor egen virksomhet, kan være at de frykter å gjøre feil. Denne frykten kan handle om feil håndtering av personopplysninger og eventuelt brudd på personvernforordningen, men også om beskyttelse av forretningshemmeligheter.

En viktig driver for datadelingen er den enkelte bedrifts vekstmuligheter og muligheter for økt konkurransekraft. I utgangspunktet eier den enkelte bedrift sine egne data, og det er opp til bedriften selv hvordan disse skal benyttes. God informasjonsforvaltning og informasjonssikkerhet er viktig for at den enkelte bedrift skal ha oversikt over hvilke data den besitter, hvilke data den kan dele, og hvilke data som må

skjermes av hensyn til personvernet, sikkerhet, beskyttelse av immaterielle rettigheter eller forretningsinteresser.

Tilgang på riktig kompetanse er en viktig forutsetning for at bedrifter skal kunne dra nytte av data. Mangel på relevant kompetanse blir ofte trukket fram som en viktig årsak til hvorfor bedrifter, og særlig SMB-er, ikke klarer å utnytte det verdiskapingspotensialet som ligger i data. Ofte ligger utfordringen i at man mangler medarbeidere med innsikt i de mulighetene som ligger i for eksempel dataanalyse og kunstig intelligens, i tillegg til at det er vanskelig å rekruttere kandidater med spesialisert IT-kompetanse.

En tapt mulighet?

Det er åpenbart at problemstillinger knyttet til digitale tjenester og data står høyt på dagsorden hos norske bedrifter. Norske næringslivsledere er svært opptatt av hvilken verdi deling og bruk av data har for norsk konkurransekraft. Derfor er det både overraskende og urovekkende at det fremdeles er så få som forsøker å dra nytte av fordelene som ligger i både datadeling og digital forbedring. Årsaken kan ligge i mangel på digital kompetanse generelt i virksomheten, eller hos den enkelte leder. Det er positivt at bedriftene ønsker å styrke den digitale kompetansen i egen virksomhet. Dette mener vi er avgjørende for å unngå at digitalisering blir en tapt mulighet for norske virksomheter og norsk konkurransekraft. I tillegg må norske næringslivsledere ta grep for å automatisere arbeidsprosesser, produksjon og kundetjenester ved hjelp av data, og på den måten sette Norges bedrifter på kartet både lokalt og internasjonalt.

About Capgemini

Capgemini is a global leader in partnering with companies to transform and manage their business by harnessing the power of technology. The Group is guided every day by its purpose of unleashing human energy through technology for an inclusive and sustainable future. It is a responsible and diverse organization of 325,000 team members in more than 50 countries. With its strong 55-year heritage and deep industry expertise, Capgemini is trusted by its clients to address the entire breadth of their business needs, from strategy and design to operations, fuelled by the fast-evolving and innovative world of cloud, data, AI, connectivity, software, digital engineering and platforms. The Group reported in 2021 global revenues of €18 billion.

Get the Future You Want | www.capgemini.com